

บทที่ 2

แนวคิดการสร้าง
ความเป็นจริงทางสังคม

คำถาม ชวนอภิปราย

มนุษย์ รับรู้ความหมาย ความจริง
เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ บนโลกนี้ ได้อย่างไร..... ???
(จงอภิปราย)

แนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

Burgur & Luckman (1967)

มนุษย์ไม่สามารถรับรู้ “ความจริง” ของโลกภายนอกได้โดยตรง

ต้องกระทำผ่าน “ตัวกลาง”

คือ ประสาทสัมผัส และ “กระบวนการรับรู้”

แนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

Alfred Schutz อ้างถึงใน อภิรัตน์ รัตนานนท์ (2547)

ชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ใช่โลกส่วนตัว
เรารับรู้โลก ร่วม กับเพื่อนมนุษย์ โดยประสบการณ์ และ ตีความหมาย
ดังนั้น
ความหมายทั้งหลายของมนุษย์นั้น
เกิดจากการสื่อสาร ระหว่าง ตนเองกับบุคคลอื่น

สรุป แนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคม

สรุป

ความหมายของสิ่งต่าง ๆ (ความเชื่อ ความจริง)เป็นสิ่งที่มนุษย์ “สร้างขึ้น”
โดยอาศัย “ประสบการณ์” และ “การสื่อสารกับบุคคลอื่น”
แล้วใช้ ภาษา เป็นเครื่องมือถ่ายทอดความหมาย/ความจริง

ระดับ ของความจริง

George H. Mead

1. ความเป็นจริงทางกายภาพ (โลกแห่งความเป็นจริง)
2. ความเป็นจริงทางสังคม (โลกแห่งความหมาย)

ระดับ ของความจริง

1. ความเป็นจริงทางกายภาพ (โลกแห่งความเป็นจริง)

- เป็นสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยตัวเอง
- สิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ
- สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น
- หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว

ระดับ ของความจริง

2. ความเป็นจริงทางสังคม (โลกแห่งความหมาย)

- เป็นโลกแห่งความรู้ ที่เรารับมาบางส่วน จากโลกแห่งความจริง
- สะสมความรู้ -> กำหนดเป็นพฤติกรรม -> รับรู้ตรงกันในสังคม
- มนุษย์กำหนด เพื่อให้ “เข้าใจตรงกัน”
- มนุษย์สร้างโลกแห่งความหมาย เพื่อให้มั่นคงทางความรู้สึกล
- คนอื่น สื่อ ตัวเราเอง ช่วยสร้างความหมายขึ้นมา

สรุป ระดับ ของความจริง

- ความเป็นจริงทั้ง 2 ระดับ ห่อหุ้มโลกไว้
- บุคคล 2 คน ในสังคมต่างกัน นั้น...
แม้ความจริงกายภาพเหมือนกัน แต่ ความเป็นจริงทางสังคมอาจแตกต่างกัน
หรือ
- บุคคล 2 คน ในสังคมเดียวกัน...
หากเป็นช่วงเวลาที่ต่างกัน โลกทางสังคมก็ต่างกันไปด้วย
- โลกแห่งความหมายนี้ ช่วยให้มนุษย์มั่นคงในความรู้สึก มีสิ่งยึด
- หากข้อมูลนี้เปลี่ยนแปลง จะเปลี่ยนอย่างค่อยเป็นค่อยไป

สรุป ระดับ ของความจริง

- มนุษย์ ทำความเข้าใจโลกแห่งความจริง ผ่าน ตัวกลาง
- เมื่อเข้าใจผ่านตัวกลาง ความหมายต่าง ๆ จึงเกิดขึ้น
- ตัวกลาง = สถาบันทางสังคม (รัฐ โรงเรียน ศาสนา ครอบครัว สื่อ)
- สถาบันทางสังคม “ประกอบสร้าง” “ความหมาย” ให้แก่สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมา

กรณีตัวอย่าง

“หิมาะ”

(ในการรับรู้ของเรา)

กรณีตัวอย่าง

กรณีตัวอย่าง

กรณีตัวอย่าง

“ความกตัญญู”

กระแสสังคมดั้งเดิม

- ลูกที่ดีต้องกตัญญู
- ลูกที่ดีต้องตอบแทนคุณพ่อแม่

กระแสสังคมใหม่

- พ่อแม่ไม่มีบุญคุณกับลูก
- ลูกไม่ได้ขอมาเกิด
- พ่อแม่หยุดทวงบุญคุณลูก

ข้อจ้อ

- ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์
- กตัญญูเพราะความสัมพันธ์ทั้ง 2 ฝ่าย (ส่งต่อคุณธรรมจากรุ่นสู่รุ่น)
- ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวควรเป็นพื้นฐานก่อนที่จะขยายไปที่สถาบันอื่น ๆ
- สร้างความสัมพันธ์จากล่างขึ้นบน
- เอื้อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ ??

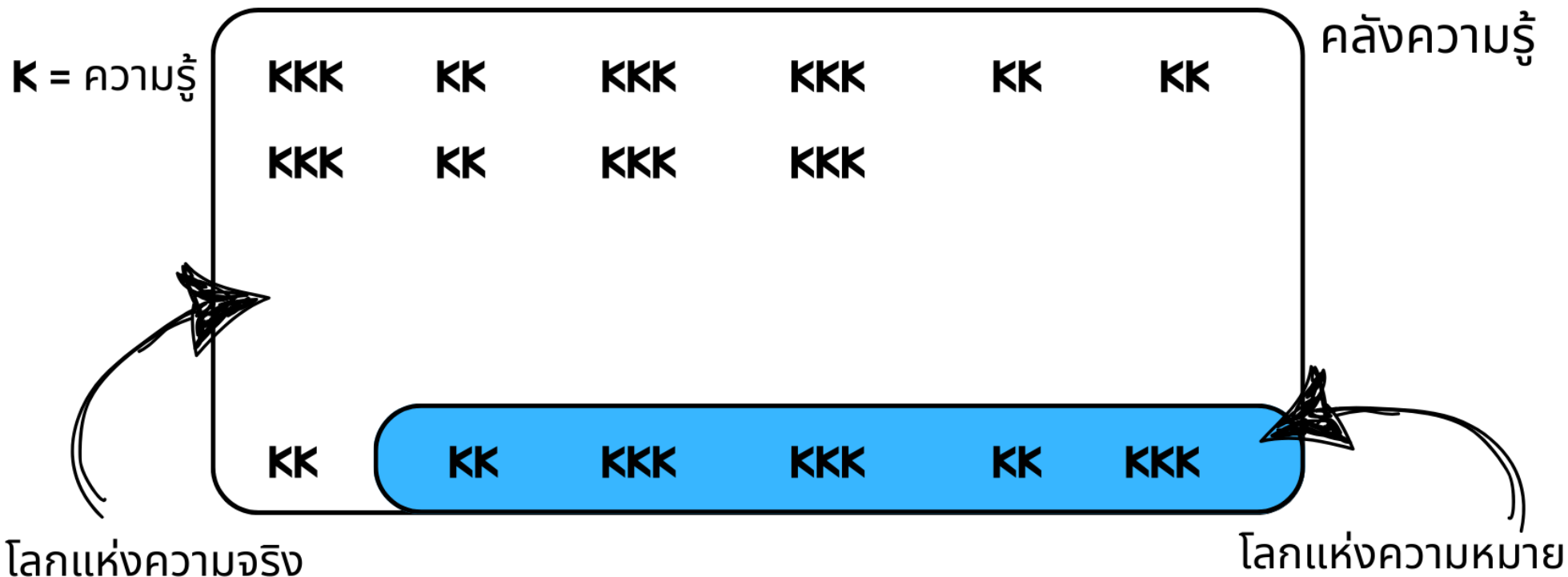
รัฐสวัสดิการ แบบตะวันตก

- เกิดจาก ระบบทุนนิยมทำลายความสัมพันธ์ครอบครัว
- รัฐต้องสร้างความสัมพันธ์ บนลงล่าง
 - เหตุผลนิยม (เหตุผล เหนือ อารมณ์)
 - วัตถุนิยม (สัมผัสทั้ง 5 กำหนดโลก)
- รัฐบังคับให้ทุกคนกตัญญูไม่สำเร็จ
- รัฐช่วยสร้างความสัมพันธ์ครอบครัวใหม่
- ลูกช่วยเหลือพ่อแม่ด้วยการจ่ายภาษี (ความกตัญญูถูกขยายขอบเขต)
- รัฐสวัสดิการ แทน ความสัมพันธ์ ?

ประเทศจีน

- นโยบายเรื่องการมีลูกคนเดียว
- พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย อายุยืน
- ระบบสุขภาพดี แต่ลูกมีคนเดียว
- ลูก 1 คนแบกภาระคนเดียว
- เชื้อไข ความกตัญญู ยากกว่าเดิม

ความสัมพันธ์ โลกแห่งความจริง และ โลกแห่งความหมาย

แหล่งความรู้ของมนุษย์

- ประสบการณ์ “ตรง”
- ประสบการณ์ “ผ่านสื่อ”

คลังความรู้

Ex. แหล่งความรู้ของมนุษย์

“ คนดี / คนเลว ”

ประสบการณ์ “ตรง”

1. คนดี

เรารู้ “คนดี” จาก ประสบการณ์ที่ผ่านมา ว่าอย่างไรบ้าง?

2. คนเลว

เรารู้ “คนเลว” จาก ประสบการณ์ที่ผ่านมา ว่าอย่างไรบ้าง?

ประสบการณ์ “ผ่านสื่อ”

1. คนดี

เรารู้ “คนดี” จาก สื่อรอบ ๆ ตัว ว่าอย่างไรบ้าง?

2. คนเลว

เรารู้ “คนเลว” จาก สื่อรอบ ๆ ตัว ว่าอย่างไรบ้าง?

คลังความรู้

1. คนดี

เรา เข้าใจ/ตีความ “คนดี” ว่าอย่างไร?

2. คนเลว

เรา เข้าใจ/ตีความ “คนเลว” ว่าอย่างไร?